

معاونت پژوهش، برنامه‌ریزی و سنجش مهارت
دفتر پژوهش، طرح و برنامه‌ریزی درسی

استاندارد آموزش شایستگی

بکارگیری سواد فضای مجازی

گروه شغلی

فناوری نرم و فرهنگی

کد ملی آموزش شایستگی

۷	۳	۲	۱	۲	۰	۷	۳	۰	۱	۳	۰	۰	۲	۱
ISCO-۰۸				سطح مهارت	شناسه گروه			شناسه شغل			شناسه شایستگی		نسخه	

تاریخ تدوین استاندارد: ۹۷/۱۲/۲۵

نظارت بر تدوین محتوا و تصویب استاندارد : دفتر پژوهش، طرح و برنامه ریزی درسی

کد ملی شناسایی آموزش شایستگی : ۷۳۲۱۲۰۷۳۰۱۳۰۰۲۱

اعضاء کارگروه برنامه ریزی درسی : سواد فضای مجازی

ردیف	نام و نام خانوادگی	آخرین مدرک تحصیلی	رشته تخصصی	شغل و سمت	سابقه کار
۱	احمدرضا متین فر	دکتری	ریاضی کاربردی	هیات علمی دانشگاه-استادیار	۲۷ سال
۲	حامد فشی	دکتری	ادبیات و زبان عربی	مدرس دانشگاه	۵ سال
۳	مرضیه پورصالحی نویده	دکتری	روانشناسی	مدرس دانشگاه	۴ سال
۴	صالح اصغری	فوق لیسانس	علوم اجتماعی	مدرس دانشگاه	۵ سال
۵	مریم امیری	فوق لیسانس	روانشناسی تربیتی	مشاور	۲۷ سال
۶	محمد سلیمی	لیسانس	مدیریت دولتی	مربی	۹ سال
۷	رضا احمدی زلتی	فوق لیسانس	فناوری اطلاعات	معاون پژوهش و برنامه ریزی	۱۹ سال
۸	رامک فرح آبادی	فوق لیسانس	صنایع چوب	معاون برنامه ریزی درسی	۲۵ سال
۹	زهرا امینی	فوق لیسانس	مشاوره راهنمایی	دبیر کارگروه برنامه ریزی درسی فناوری نرم و فرهنگی	۱۶ سال

کلیه حقوق مادی و معنوی این استاندارد متعلق به سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور بوده و هرگونه سوء استفاده مادی و معنوی از آن موجب پیگرد قانونی است.

آدرس: دفتر پژوهش، طرح و برنامه ریزی درسی
تهران، خیابان آزادی، نبش خیابان خوش جنوبی، سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور
دورنگار ۶۶۵۸۳۶۵۸
تلفن ۶۶۵۸۳۶۲۸
آدرس الکترونیکی : rpe@irantvto.ir

تعاریف :

استاندارد شغل :

مشخصات شایستگی‌ها و توانمندی‌های مورد نیاز برای عملکرد موثر در محیط کار را گویند در بعضی از موارد استاندارد حرفه‌ای نیز گفته می‌شود.

استاندارد آموزش :

نقشه‌ی یادگیری برای رسیدن به شایستگی‌های موجود در استاندارد شغل.

نام یک شغل :

به مجموعه‌ای از وظایف و توانمندی‌های خاص که از یک شخص در سطح مورد نظر انتظار می‌رود اطلاق می‌شود.

شرح شغل :

بیانیه‌ای شامل مهم‌ترین عناصر یک شغل از قبیل جایگاه یا عنوان شغل، کارها ارتباط شغل با مشاغل دیگر در یک حوزه شغلی، مسئولیت‌ها، شرایط کاری و استاندارد عملکرد مورد نیاز شغل.

طول دوره آموزش :

حداقل زمان و جلسات مورد نیاز برای رسیدن به یک استاندارد آموزشی.

ویژگی کارآموز ورودی :

حداقل شایستگی‌ها و توانایی‌هایی که از یک کارآموز در هنگام ورود به دوره آموزش انتظار می‌رود.

کارورزی:

کارورزی صرفاً در مشاغلی است که بعد از آموزش نظری یا همگام با آن آموزش عملی به صورت محدود یا با ماکت صورت می‌گیرد و ضرورت دارد که در آن مشاغل خاص محیط واقعی برای مدتی تعریف شده تجربه شود. (مانند آموزش یک شایستگی که فرد در محل آموزش به صورت تئوریک با استفاده از عکس می‌آموزد و ضرورت دارد مدتی در یک مکان واقعی آموزش عملی ببیند و شامل بسیاری از مشاغل نمی‌گردد.)

ارزشیابی :

فرآیند جمع‌آوری شواهد و قضاوت در مورد آنکه یک شایستگی بدست آمده است یا خیر، که شامل سه بخش عملی، کتبی عملی و اخلاق حرفه‌ای خواهد بود.

صلاحیت حرفه‌ای مربیان :

حداقل توانمندی‌های آموزشی و حرفه‌ای که از مربیان دوره آموزش استاندارد انتظار می‌رود.

شایستگی :

توانایی انجام کار در محیط‌ها و شرایط گوناگون به طور موثر و کارا برابر استاندارد.

دانش :

حداقل مجموعه‌ای از معلومات نظری و توانمندی‌های ذهنی لازم برای رسیدن به یک شایستگی یا توانایی که می‌تواند شامل علوم پایه (ریاضی، فیزیک، شیمی، زیست‌شناسی)، تکنولوژی و زبان فنی باشد.

مهارت :

حداقل هماهنگی بین ذهن و جسم برای رسیدن به یک توانمندی یا شایستگی. معمولاً به مهارت‌های عملی ارجاع می‌شود.

نگرش :

مجموعه‌ای از رفتارهای عاطفی که برای شایستگی در یک کار مورد نیاز است و شامل مهارت‌های غیر فنی و اخلاق حرفه‌ای می‌باشد.

ایمنی :

مواردی است که عدم یا انجام ندادن صحیح آن موجب بروز حوادث و خطرات در محیط کار می‌شود.

توجهات زیست محیطی :

ملاحظات است که در هر شغل باید رعایت و عمل شود که کمترین آسیب به محیط زیست وارد گردد.

نام استاندارد آموزش شایستگی:	
بکارگیری سواد فضای مجازی	
شرح استاندارد آموزش شایستگی :	
<p>سواد فضای مجازی در حوزه خدمات فناوری نرم و فرهنگی است و شامل شایستگی بکارگیری شیوه های تنظیم مصرف رسانه ای، بررسی انواع فعالیتها در شبکه اجتماعی مجازی، بکارگیری مدیریت بهره برداری فضای مجازی در خانواده، بکارگیری مدیریت بازی های رایانه ای، بکارگیری شیوه های صحیح امنیت کاربری در فضای مجازی، تبیین مهارتهای زیست در فضای مجازی را در بر گرفته و با مشاغل حوزه فناوری ارتباطات و فناوری نرم و فرهنگی در ارتباط می باشد.</p>	
ویژگی های کارآموز ورودی :	
<p>حداقل میزان تحصیلات : پایان دوره اول متوسطه (پایان دوره راهنمایی)</p> <p>حداقل توانایی جسمی و ذهنی : داشتن سلامت کامل روانی</p> <p>مهارت های پیش نیاز : ندارد</p>	
طول دوره آموزش :	
طول دوره آموزش	: ۶۰ ساعت
- زمان آموزش نظری	: ۲۰ ساعت
- زمان آموزش عملی	: ۴۰ ساعت
- زمان کارورزی	: - ساعت
- زمان پروژه	: - ساعت
بودجه بندی ارزشیابی (به درصد)	
- کتبی :	۲۵%
- عملی :	۶۵%
- اخلاق حرفه ای :	۱۰%
صلاحیت های حرفه ای مربیان :	
دارا بودن مدرک تحصیلی کارشناسی با سابقه حداقل ۳ سال کار مرتبط یا کارشناسی ارشد با یک سال سابقه کار مرتبط	

* تعریف دقیق استاندارد (اصطلاحی):

عبارت است از دانش همراه با مهارت که به استفاده حداکثری از فرصتهای فضای مجازی و شناخت و اجتناب از آسیبهای ناشی از آن منجر می شود به عبارت دیگر سواد فضای مجازی درک متکی بر مهارت که براساس آن می توان رسانه ها تولیدات در فضای مجازی را از منظر مفید یا مضر بودن قابلیت استفاده یا عدم استفاده و میزان صحیح استفاده شناخت و از یکدیگر تفکیک کرد به بیان دیگر به افراد این توانایی را می دهد در مواجهه با شبکه اجتماعی ، بازی های رایانه ای ، اینترنت ، امنیت کاربری و... هوشمندانه و فعالانه و تحلیل گرانه منتقدانه عمل کنند.

* اصطلاح انگلیسی استاندارد (اصطلاحات مشابه جهانی):

Cyber space literacy

Virtual space

* مهم ترین استانداردها و رشته های مرتبط با این استاندارد:

* جایگاه استاندارد شغلی از جهت آسیب شناسی و سطح سختی کار:

..... طبق سند و مرجع	☐	الف : جزو مشاغل عادی و کم آسیب
..... طبق سند و مرجع	☐	ب : جزو مشاغل نسبتاً سخت
..... طبق سند و مرجع	☐	ج : جزو مشاغل سخت و زیان آور
	☒	د : نیاز به استعلام از وزارت کار

استاندارد آموزش شایستگی

- کارها

ردیف	عناوین	ساعت آموزش		
		نظری	عملی	جمع
۱	بکارگیری شیوه های تنظیم مصرف رسانه ای	۳	۶	۹
۲	بررسی انواع فعالیتها در شبکه اجتماعی مجازی	۲	۴	۶
۳	بکارگیری مدیریت بهره برداری فضای مجازی در خانواده	۵	۱۰	۱۵
۴	بکارگیری مدیریت بازی های رایانه ای	۳	۶	۹
۵	بکارگیری شیوه های صحیح امنیت کاربری در فضای مجازی	۱	۲	۳
۶	تبیین مهارتهای زیست در فضای مجازی	۶	۱۲	۱۸
جمع ساعات		۲۰	۴۰	۶۰

	زمان آموزش			عنوان :
	جمع	عملی	نظری	
	۹	۶	۳	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			بکارگیری شیوه‌های تنظیم مصرف رسانه‌ای
مداد، کاغذ، میز، صندلی، تخته وایت برد، پرده هوشمند، ویدئو پروژکتور، کامپیوتر، لوح فشرده بازی، پلتفرم‌های بازی، اینترنت برای حضور در شبکه‌های اجتماعی	دانش :			
	- نظام جامع تربیت رسانه‌ای			
	- پنج سوال رژیم مصرف			
	- نظام رده بندی سنی تولیدات رسانه‌ای			
	- چند نرم افزار کنترل مدیریت مصرف			
	مهارت :			
	- تعیین و بکارگیری رژیم مصرف مناسب			
	- بکارگیری نرم افزار های مدیریت مصرف			
	نگرش :			
	- رعایت اخلاق حرفه‌ای			
- دقت در کار				
ایمنی و بهداشت :				
- استفاده از وسایل حفاظت و ایمنی فردی				
- استفاده از انواع فایروال و ویروس اسکن در رایانه				
توجهات زیست محیطی :				
- خروج آلاینده‌ها از محیط کار				
-				

	زمان آموزش			عنوان :
	جمع	عملی	نظری	
	۶	۴	۲	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			بررسی انواع فعالیتها در شبکه اجتماعی مجازی
مداد ، کاغذ ، میز ، صندلی ، تخته وایت برد، پرده هوشمند، ویدئو پروژکتور ، کامپیوتر ، لوح فشرده بازی ، پلتفرم های بازی، اینترنت برای حضور در شبکه های اجتماعی				دانش :
				- تاریخچه و مفاهیم مربوط به شبکه های اجتماعی مجازی
				- اهداف و انگیزه های استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی
				- کارکردهای شبکه های اجتماعی مجازی
				مهارت :
				- انتخاب هدفمند شبکه های اجتماعی
				- مدیریت شهروند دیجیتال مسئول در شبکه اجتماعی
				نگرش :
				- داشتن تقوا در فضای مجازی / احترام به حریم خصوصی افراد - رعایت اخلاق حرفه ای دقت در کار
				ایمنی و بهداشت :
			- توجه به سلامت روانی کاربران	
			توجهات زیست محیطی :	
			- کاهش ترافیک و صرفه جویی در مصرف انرژی جهت ارتباطات کاری در شبکه های اجتماعی و پرهیز از تردهای حضوری	

	زمان آموزش			عنوان :
	جمع	عملی	نظری	
	۱۵	۱۰	۵	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
مداد ، کاغذ ، میز ، صندلی ، تخته وایت برد، پرده هوشمند، ویدئو پروژکتور ، کامپیوتر ، فیلم یا کلیپ ، وسایل مربوط به فعالیت های جایگزین بر حسب مورد				دانش :
				- مفاهیم فضای مجازی و مصداق های آن
				- روش های دستیابی به اطلاعات معتبر
				- روش های همراهی
				- تاثیرات فضای مجازی
				مهارت :
				- تنظیم قرارداد رفتاری
				- کنشگری هدفمند
				- به کارگیری فعالیت های جایگزین
				- مدیریت "شهروند دیجیتال" مسئول
				نگرش :
				- تحکیم نهاد خانواده - استفاده اخلاقی از اطلاعات - تربیت شهروند مسئول بر اساس معیارهای ایرانی اسلامی با توجه به تفاوت های فردی - استفاده حداکثری از منابع حداقلی - رعایت اخلاق حرفه ای - دقت در کار
				ایمنی و بهداشت :
			- رعایت موارد مربوط به سلامت روانی - ایمن سازی ارتباطات در فضای مجازی	
			توجهات زیست محیطی :	
			- کاهش آلودگی هوا و پیشگیری از هدر رفت انرژی و برخی سرمایه ها مانند کاغذ در پی ارسال و ارتباطات الکترونیکی	

	زمان آموزش			عنوان :
	جمع	عملی	نظری	
	۹	۶	۳	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			بکارگیری مدیریت بازی های رایانه ای
مداد ، کاغذ ، میز ، صندلی ، تخته وایت برد، پرده هوشمند، ویدئو پروژکتور ، کامپیوتر ، لوح فشرده بازی ، پلتفرم های بازی، اینترنت برای بازی های آنلاین				دانش :
				- مفاهیم ، پلتفرم ها و ژانرها بازی های رایانه ای
				- اثرات بازی ای رایانه ای
				- نظام رده بندی بازی های رایانه ای
				مهارت :
				- تحلیل منتقدانه بازی ها
				- مدیریت بازی ها
				- استفاده از بازی های پرورش شناختی
				نگرش :
				- همسویی بازی ها با ارزش ها و هنجار های حاکم بر جامعه
				- رعایت اخلاق حرفه‌ای
				- دقت در کار
			ایمنی و بهداشت :	
			- توجه به سلامت روانی کاربران	
			توجهات زیست محیطی :	
			- کاهش زباله های الکترونیک	

	زمان آموزش			عنوان :
	جمع	عملی	نظری	
	۳	۲	۱	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			بکارگیری شیوه های صحیح امنیت کاربری در فضای مجازی
مداد ، کاغذ ، میز ، صندلی ، تخته وایت برد، پرده هوشمند، ویدئو پروژکتور ، کامپیوتر	دانش :			
	- مفاهیم و اهمیت امنیت در فضای مجازی			
	- مقررات و جرایم سایبری			
	- انواع تهدیدات و آسیب های امنیتی فضای مجازی			
	مهارت :			
	- تشخیص نفوذ و حملات سایبری			
	- بکارگیری امنیت در شبکه های اجتماعی و حریم خصوصی			
	- بکارگیری قواعد امنیت در روابط مجازی			
	- بکارگیری امنیت در خرید های اینترنتی			
	نگرش :			
	- احترام به حریم خصوصی کاربران فضای مجازی			
	- رعایت اخلاق حرفه‌ای			
	- دقت در کار			
ایمنی و بهداشت :				
- رعایت نکات مربوط به ارگونومی				
توجهات زیست محیطی :				
- کاهش زباله های الکترونیک				

	زمان آموزش			عنوان : تیین مهارتهای زیست در فضای مجازی
	جمع	عملی	نظری	
	۱۸	۱۲	۶	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
مداد ، کاغذ ، میز ، صندلی ، تخته وایت برد، پرده هوشمند، ویدئو پروژکتور	دانش :			
	- مفاهیم تئوریک مهارت های زندگی مبتنی بر فضای مجازی			
	مهارت :			
	- بکارگیری مهارت خود آگاهی			
	- بکارگیری مهارت حل مسئله و تصمیم گیری			
	- بکارگیری مهارت تفکر خلاق و تفکر نقاد			
	- بکارگیری مهارت مدیریت استرس			
	- بکارگیری مهارت روابط بین فردی و ارتباط موثر			
	- بکارگیری مهارت مدیریت خشم			
	- بکارگیری مهارت مقابله با خلق منفی			
	نگرش :			
	- توانایی انجام رفتار سازگارانه و مثبت به گونه ای که فرد بتواند با چالش ها و ضروریات زندگی روزمره (در بافت تعامل با تکنولوژی) کنار بیاید.			
	- رعایت اخلاق حرفه‌ای			
	- دقت در کار			
ایمنی و بهداشت :				
- رعایت نکات مربوط به ارگونومی				
توجهات زیست محیطی :				
- مدیریت انرژی				

- برگه استاندارد تجهیزات

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	میز و صندلی مربی	استاندارد	یک عدد	
۲	میز رایانه برای کارآموز	استاندارد	۸ عدد	
۳	رایانه	استاندارد	۸ دستگاه	
۴	صندلی برای کارآموز	استاندارد	۱۵ عدد	
۵	تهویه مطبوع	استاندارد	یک دستگاه	
۶	کپسول آتش نشانی	استاندارد	یک دستگاه	
۷	ویدئو پروژکتور	استاندارد	یک دستگاه	
۸	آب سردکن	استاندارد	یک دستگاه	
۹	تخته وایت برد	استاندارد	یک عدد	
۱۰	جعبه کمک های اولیه	استاندارد	یک جعبه	

توجه :

- تجهیزات برای یک کارگاه به ظرفیت ۱۵ نفر در نظر گرفته شود.

- برگه استاندارد مواد

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	دفتر	استاندارد	یک عدد	
۲	ماژیک سه رنگ	استاندارد	۳ عدد	
۳	تخته پاکن	استاندارد	۱ عدد	
۴	ذخیره ساز (USB)	۸GB	۱ عدد	

توجه :

- مواد به ازاء یک نفر و یک کارگاه به ظرفیت ۱۵ نفر محاسبه شود.

- برگه استاندارد ابزار

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	فیلم های آموزشی	مرتبط	به تعداد لازم	
۲	نرم افزارهای	مرتبط	به تعداد لازم	
۳	اسلاید آموزشی	مرتبط	به تعداد لازم	

توجه :

- ابزار به ازاء هر سه نفر محاسبه شود.